

Ein at tosa við

Nýrafelagið í Føroyum fer nú undir nýtt tiltak, sum er at tosa við og stuðla nýrasjúklingum, sum skulu í dialysuviðgerð ella hava nýtt nýra

Umleið 32 fólk vóru á aðalfundi í Nýrafelagnum, sum er deild av danska felagnum við sama heiti.

Í løtuni fáa átta føroyingar dialysuviðgerð - fyra í Danmark og fyra í Føroyum.

Eini 10 fólk hava fingið nýtt nýra í Føroyum, og hóast vit ikki hava somu lóg sum danir við heiladeykriterinum, so ber til at lata nýru. Eini fyra fólk, sum eru deyð í Føroyum, hava latið nýruni til Scandia Transplant í Danmark.

Hjá nøkrum føroyingum, sum hava fingið nýtt nýra, hevur familjan ella nærmastu avvarandi latið einum nýrasjúkum nýra. Hini hava fingið nýra úr Danmark, har skurðviðgerðin eisini fer fram.

Stuðulspersónur

Ein teirra, sum hevur fingið nýtt nýra, er Odny Thomsen í Havn.

Á ársaðalfundinum í Nýrafelagnum greiddi Odny Thomsen frá nýggjum tiltaki innan felagið, sum er at stuðla nýrasjúk-

lingum, tá sjúkan er staðfest.

Nýrafelagið í Danmark hevur skipað fyri skeið, har nýrasjúklingar hava fingið undirvísing í at stuðla øðrum, og á hesum skeiði hevur Odny Thomsen júst verið.

T.v.s. at sjúklingurin kann venda sær til felagið, og har fáa upplýst ein persón, sum viðkomandi kann fáa vitjan av. Tá er møguleiki hjá tí sjúka at tosa seg til rættis við ein, sum hevur verið fyri somu sjúkuviðgerð, sum hesin nú skal undir.

Nógvir ósvaraðir spurningar eru sjálvandi at fáa greiði á, og tað fæst best, um stuðulspersónur hevur roynt tað sama.

Hóast læknin eins væl kundi gjørt hetta arbeiði, so er tað kortini ikki so einfalt at fáa greiði á.

Læknin veit um viðgerð o.a. í samband við sjúkuna, men hann hevur ikki á egna likam kent, hvussu tað er bráðliga ella sum frálíður, at fáa staðfest, at dialysuviðgerð ella nýtt nýra er einasta loysn hjá einum sjúklingi.

Sníkjandi sjúka

- Hetta veit Odny Thomsen og familja hennara til funlar. Tey vistu als einki um nýrasjúkur og noyddist at leita sær vitan - sum fráleið hjá dialysusjúklingi, sum tey vistu um.

- Frá hesari familju fekk familjan góðan stuðul, tá tað var teimum greitt, at Odny Thomsen noyddist í dialysuviðgerð.

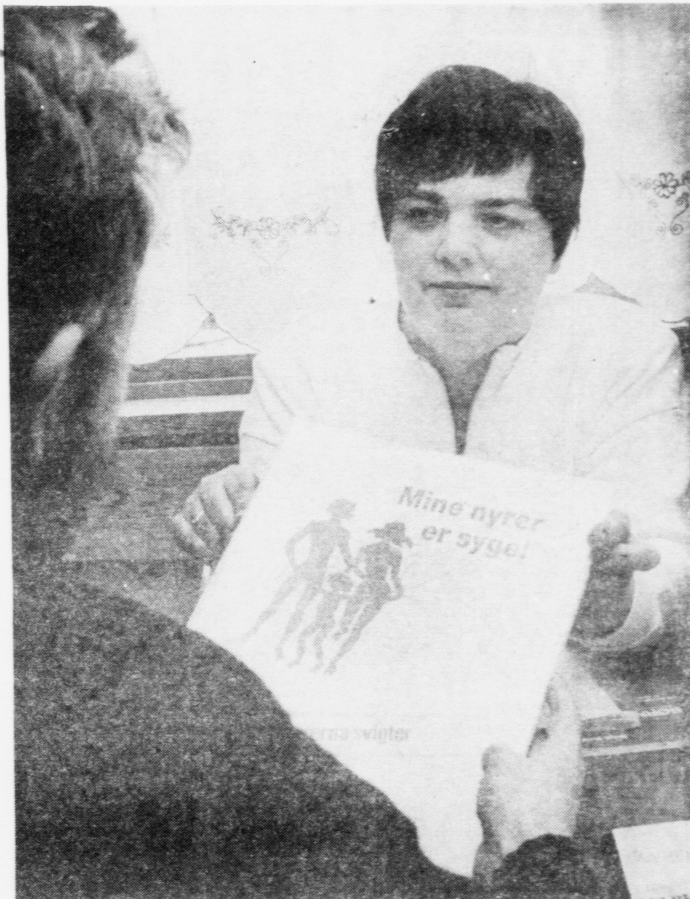
Odny Thomsen hevði ongantíð verið sjúk á nakran hátt, tá hon bráðliga í 1984 kendi seg so veikan og fór til lækna.

Odny Thomsen: - Tað er so lægt við nýrasjúku. Sjúkan kemur so sníkjandi, at tú gloymir, hvussu tað er at vera frískur. Tú hevur ikki ilt ella kann siga frá, hvussu tað beinleiðis kennist, tá heilsan fer at bila.

Odny Thomsen kendi seg ikki væl í 1984, tá hon fór til lækna at fáa hjálp.

Læknin sendi hana til blóðkanningar, og tá segði læknin, at nýruni ikki virkaðu á rætta hátt.

Odny Thomsen: - Frágreiðingin hjá læknanum segði mær als einki, men eg kendi á mær at hetta var

Odny Thomsen: - Um tað kann ganga einum sjúklingi, so vil eg fegin ræta eina hjálpanði hond

álvarsligt, hóast eg skúgv-aði tað frá mær.

Læknin helt, at eg var ov tolin, og segði mær, at eg helst varð noydd at fara niður til Danmarkar. Eg havi tá helst verið ógvuliga ússalig, men gáði ikki eftir tí kortini, hóast eini tvey ár vóru farin, síðani eg hevði verið hjá lækna á fyrsta sinni.

Tordi ikki at spyrja

- Tá tú fer til læknan í vanligari viðtalutíð, heldur tú ikki stundir eru at fara undir rættiliga samrøðu, og eg fekk tí heldur ikki tíkið meg saman til at fáa sannleikan at vita.

Eg visti um dialysuviðgerð, men hvussu tað fór fram og hvat hetta innibær, visti eg ikki, tá eg fór til Danmarkar til kanningar fyrstu ferð í 1986.

Av ymsum orsøkum gekst ikki væl í hond at fáa dialysuviðgerðina at rigga. Odny Thomsen royndi trý ymisk sløg, til hon í 1987 fekk nýtt nýra.

Odny Thomsen: - Eg varð spurð, um eg var á hugað fyri at fáa nýtt nýra, og eg svaraði játtandi beinvegin. Seinni komu ivamálini, um tað var etiskt rætt at gera tað. Eg kom í tvístöðu, tosaði bert við

familjuna um hetta, og kom til ta niðurstøðu, at tað var rætta loysnin.

Í 1987 fekk Odny Thomsen nýtt nýra og viðgerðin eydnaðist væl.

Í byrjanini var hon bangin og hugsaði nógv um sjúkuna og skurðviðgerðina, men í dag, nú fimm ár eru liðin og hon bert fer til kanningar 3. hvønn mánaða, hugsar hon ikki so nógv um tað meira.

Nýrafelagið í Føroyum hevur sostatt fingið ein stuðulspersón, sum kann átaka sær at tosa við sjúklingar um hesi viðurskifti.

Rættir eina hjálpanði hond

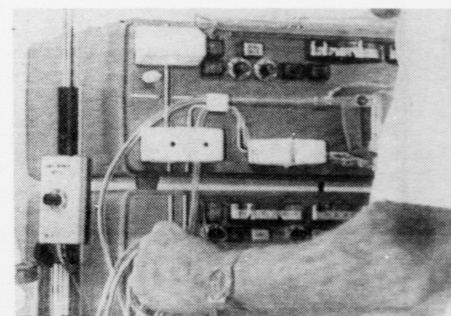
Á skeiðnum fekk Odny Thomsen undirvísing m.a.

Mynd: Kalmar Orð: Dagny

í kreppustøðum, samtalu-technik og samskiftismálum, sum skulu vera við til at lætta um torføru umstøðurnar, tá sjúklingar skulu í dialysuviðgerð ella hava nýtt nýra.

Danska nýrafelagið stóð fyri skeiðum, sum gevur skeiðluttakarunum prógv, at tey eru góðkend til hetta arbeiði. Á skeiðnum lutóku 19 fólk, harav 15 stóðu royndina og fingi prógv.

Odny Thomsen: - Um tað kann gagna einum sjúklingi, so vil eg fegin ræta eina hjálpanði hond

ER DU NYRESYG?

Nýrafelagið í Føroyum er nú eins og felagið í Danmark, farið undir tiltak at stuðla sjúklingum, sum skulu í dialysuviðgerð ella fáa nýtt nýra. Hóast læknin kann svara slíkum spurningum, so hevur hann ikki á egna likam kent, hvussu tað er at fáa staðfest slíka sjúku. Tað veit ein persónur einabest, sum sjálvur hevur verið fyri somu sjúku